

4. Programma Regionale economie

Inleiding en ontwikkelingen

Zeeland scoort nu en voor de korte termijn goed op macro-economische parameters (zoals bruto regionaal product, werkloosheidscijfer, inkomen per hoofd van de bevolking en toegevoegde waarde). Tegelijkertijd staat Zeeland voor grote uitdagingen op het gebied van de arbeidsmarkt. Bij de Zeeuwse bedrijven is de komende jaren behoefte aan duizenden arbeidskrachten. Gezien de krapte op de arbeidsmarkt vraagt het flinke inspanningen om daarin te voorzien. Hierbij zal niet alleen het arbeidspotentieel binnen Zeeland beter benut moeten worden, maar zal ook een flinke inspanning geleverd moeten worden om mensen van buiten Zeeland aan te trekken. De actuele maatschappelijke opgave is het herpositioneren van het Zeeuwse imago zodat mensen Zeeland meer en eerder gaan overwegen als plek om te leven, te werken en te studeren.

Zeeland heeft een goed klimaat voor ondernemers die met vindingrijkheid en durf innovaties omzetten in concrete producten of diensten. Tegelijk blijkt ook dat investeringen in innovatie en R&D achterblijven bij de rest van Nederland. De innovatiekracht van bedrijven is belangrijk voor de concurrentiekracht van Zeeland. De innovatiekracht van Zeeland moet verder versterkt worden. Belangrijk omdat we op deze wijze de innovatiekracht van de Zeeuwse topsectoren ook gebruiken om grote maatschappelijke uitdagingen aan te pakken. Zo sluiten we aan bij het (missiegedreven) Rijksbeleid. Een gezonde economie behoeft een passende onderwijs-, kennis-, en onderzoekinfrastructuur, en de beschikbaarheid van goed personeel en goede ondernemers.

Om innovatie te stimuleren is een breed instrumentarium nodig van subsidies (Europees, nationaal en provinciaal) en revolverende financiering. Via Impuls helpen we startende en innoverende bedrijven in verschillende sectoren. We werken samen met de sector en kennisinstellingen aan de Foodagenda en de Visserij-agenda om het ondernemerschap op het gebied van landbouw en visserij te versterken en te ondersteunen met actieve lobby bij Rijk en Europa. Tenslotte gebruiken we ons partnerschap bij verschillende Europese subsidieprogramma's (OP zuid, POP 3, en diverse Interreg-programma's) om innovatieve projecten in Zeeland te realiseren.

Speerpunten

Het versterken van de regionale economie doen we door:

- Samen met publieke en private partners (ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden) te zorgen dat de arbeidsmarkt voldoende goed gekwalificeerde arbeidskrachten biedt om te voldoen aan de vraag van de Zeeuwse werkgevers;
- Het fasegewijs realiseren van de Bèta Campus Zeeland rondom de thema's water, energie, biobased/food;
- De Onderwijs- en kennisinfrastructuur op het gewenste niveau te houden;
- Het realiseren en versterken van Kennis- en Innovatienetwerken binnen iedere Zeeuwse economische sector;
- Concurrentiepositie te verbeteren en werkgelegenheid te behouden en door in te zetten op innovatie in brede zin, in de foodsector, kennisontwikkeling, samenwerkingsverbanden en gerichte lobby;
- Uitvoering geven aan de calls van de Europese programma's OP Zuid, POP 3, Interreg Vlaanderen-Nederland en Twee Zeeën en Interreg B en C: maximaal benutten voor Zeeland;
- Voorbereiding en inzet Zeeland voor Toekomstig Cohesiebeleid na 2020 (samenwerking in Zuid-verband, IPO, met Vlaanderen);
- Verschillende organisaties te ondersteunen die onderdeel uitmaken van de economische basisinfrastructuur, zoals NV Economische Impuls Zeeland, het Delta Region Network, het Roosevelt Institute for American Studies en Dockwise, Economic Board Zeeland;
- Het verstevigen en uitbouwen van het regionale innovatie-ecosysteem en uitvoering geven aan het Investeringsfonds Zeeland BV;
- Het versterken van het imago van Zeeland als regio om te leven en te werken en het behouden van het sterke imago als toeristische bestemming;

Reguliere taken

De Provincie zet zich in voor een sterke regionale economie en duurzame economische groei. Om dit te bereiken werkt de Provincie aan het vestigingsklimaat voor bedrijven en werknemers. Een sterke regionale economie kan niet zonder kennis en innovatie. De Provincie zorgt daarom voor goede randvoorwaarden en samenwerking met onderwijs- en onderzoeksinstituten.

Beleidskader

- Economische Agenda (2017-2021)
- MKB Samenwerkingsagenda en MKB Actieplan (Rijk-Provincies)
- Implementatieagenda Smart Industries (Rijk)
- IBP programma (Rijk, Provincies, gemeenten)

Investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling 1.0

Het Rijk heeft in 2017 € 25 miljoen toegekend aan het investeringsprogramma “Zeeland in stroomversnelling” voor de versterking van de economische structuur in Zeeland door middel van de uitvoering van zes projecten. In 2020 wordt ingezet op de realisatie van het Tidal Technology Center Grevelingendam, het Joint Research Center en de continuering van de aanjaagelden Zeeland in Stroomversnelling (gezamenlijk met de Zeeuwse gemeenten).

Regio Deal Zeeland: Zeeland in stroomversnelling 2.0

Investeren in een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat

Op 6 juli 2018 heeft de Provincie Zeeland de Regio Deal Zeeland ondertekend met het Rijk als onderdeel van het regeerakkoord Vertrouwen in de toekomst. Hiermee stelt het Rijk € 35 miljoen beschikbaar voor het verbeteren van het Zeeuws Leef- en vestigingsklimaat. Het investeringsprogramma bouwt voort op het advies van de commissie Structuurversterking en werkgelegenheid (Balkenende) en het Investeringsprogramma ZiS 1.0 en bestaat uit dertien projecten, onderverdeeld naar de ‘pijlers’ Kennis en innovatie, Leefbaarheid en Voorzieningen bedrijven. De regio is verantwoordelijk voor eenzelfde bedrag aan cofinanciering. Voor de uitvoering van het investeringsprogramma heeft de Provincie Zeeland, op basis van de voortgang van de projecten, tot nu toe € 22,4 mln. ontvangen.

In 2020 richt de Provincie zich op de verdere realisatie van het investeringsprogramma met de daarbij behorende projecten, het verkennen van de mogelijkheden voor synergie tussen de projecten, de monitoring van de maatschappelijke effecten met daarbij de impact van de Regio Deal in de regio en het zorgdragen voor een doeltreffende besteding van de middelen gezamenlijk met de partners in de regio. Het programma loopt uiterlijk tot 31 december 2022.

Maatschappelijk effect

De Provincie Zeeland zet in op versterking van de Zeeuwse economie. Concreet betekent dit versterken van de innovatiekracht van het Zeeuwse bedrijfsleven, en het verhogen van het Bruto Regionaal Product.

Tevens voldoende werkgelegenheid én voldoende arbeidsaanbod op alle niveaus (van laaggeschoold tot wetenschappelijk) en de groei van de regionale innovatiekracht met focus op de Zeeuwse economische sectoren.

Een sterk imago van Zeeland zodat mensen hier graag komen leven, werken en ondernemen en hun vrije tijd in Zeeland willen doorbrengen.

Doelstellingen

Concurrentiepositie Food

- a. Eind 2020 is de concurrentiepositie food verbeterd
- b. Eind 2020 is de werkgelegenheid in de Zeeuwse sectoren food (landbouw en visserij) behouden.

*acties met betrekking tot 'landbouw' zijn opgenomen in programma natuur en platteland.

Acties

Ondersteunen van kansrijke innovaties die kunnen leiden tot nieuwe bedrijvigheid of een hogere toegevoegde waarde: hiertoe ondersteunen van tenminste 5 initiatieven;

Verbeteren samenwerking onderwijs, ondernemers en overheden (in triple helix verband) zoals bijvoorbeeld door het gezamenlijk uitvoering geven aan de regiodeal Groen Onderwijs;

Duurzame landbouwontwikkeling is ook een speerpunt binnen de maatschappelijke opgave Toekomst landelijk gebied, landbouw en natuur. Beleid voor de landbouwsector wordt in deze gezamenlijk opgepakt;

We steunen het visserijbedrijfsleven in haar streven de bedrijfsvoering toekomstbestendig te maken. Dit doen we o.a. door het steunen van initiatieven voor de ontwikkeling van nieuwe visserijtechnieken en de organisatie van een Masterclass;

Gezamenlijk met het visserijbedrijfsleven organiseren wij een B2C Visserijdag ter promotie van de Zeeuwse visserij- en aquacultuursector;

Wij ondersteunen de netwerkorganisaties Zeker Zeeuws en Food Delta Zeeland in hun werkzaamheden te Zeeuwse Foodcluster verder te versterken;

Als voorzitter van het landelijke Bestuurlijk Platform Visserijoverheden spelen we een actieve rol in de ondersteuning van de visserijsector in de voor haar belangrijke dossiers "aanlandplicht" en "Brexit";

Ondersteunen initiatieven op het snijvlak van visserij/aquacultuur en vrijetijdseconomie;

Stimuleren verdere ontwikkeling van de binnendijkse aquacultuur met name op het aquacultuurterrein Colijnsplaat. Dit doen we onder andere door financieel en inhoudelijk bij te dragen aan de landschappelijke inpassing van de activiteiten;

Versterken van de Zeeuwse economische clusters agrofood en aquacultuur door middel van haalbaarheidsonderzoeken en demonstraties vanuit de provinciale innovatieregeling Zeeland in Stroomversnelling;

Concurrentiepositie Zeeuwse ondernemers

Eind 2020 heeft behoud van werkgelegenheid en behoud van bedrijven plaatsgevonden.

Eind 2020 is de economische structuur t.b.v. acquisitie en regionale samenwerking verbeterd tbv versterken innovatiekracht.

Acties

Ondersteunen van het Zeeuwse ondernemers (starters en MKB)

Door o.a.:

- de MKB Samenwerkingsagenda en het MKB Actieplan (voor het 'brede' MKB) waar kansrijk verder uitwerken.
- In samenwerking met de FME (federatie voor de metaal en elektrotechnische industrie), en betrokken partners uitvoering geven aan acties uit de Implementatieagenda Smart Industry 2018-2021, zoals het project FOKUS dat als doel heeft bedrijven te helpen om aan de slag te gaan met

Smart Industry. De Implementatieagenda Smart Industry 2018-2021 heeft als kerndoel om de digitalisering in bedrijven te versnellen en valt onder de afspraken uit de MKB-samenwerkingsagenda. - Het opzetten van en uitvoering geven aan aanvullende innovatiefinancieringsinstrumenten zoals Financieringstafels voor het mkb (uitwerking van het MKB actieplan van het Rijk en het Vitaliteitsfonds (fonds voor de verblijfsrecreatie in Zeeland). Het verkennen van een fonds voor de culturele sector (Cultuurlening).

Uitvoering prestatieafspraken door Impuls Zeeland

Het vergroten van de dynamiek van de Zeeuwse (kennis)economie staat voorop (met groei van werkgelegenheid) door;

- o business development en uitvoering van projecten,
- o enerzijds acquisitie van bedrijven, investeringen van elders en anderzijds behoud van bedrijven,
- o werk te maken van innovatiefinanciering,
- o het stimuleren van internationale handelsbevordering (Trade & Innovate)

Conform het deelnemingenbeleid ontvangt Provinciale Staten jaarlijks het werkplan en jaarverslag van Impuls;

Met de SER Zeeland maken we prestatieafspraken op het sociaaleconomisch terrein

- o over het uitvoeren van onderzoek,
- o geven van advies
- o organiseren van themabijeenkomsten over ontwikkelingen die gevolgen hebben voor werkgevers en werknemers;

Uitvoering prestatieafspraken door Delta Region Network

- Afstemming van de regionale economische agenda's o.m. via 4 gezamenlijke programmateambijeenkomsten en 2 ontmoetingen van de Economic Board Zeeland en West-Brabant en provincie Noord-Brabant. Hierbij o.m. aandacht voor de regiodeals en de strategische agenda's van de regionale economische clusters.
- Voorbereiding en verslaglegging programmateam en de meeting of the boards.
- Inbreng in totstandkomingsproces programma OP-Zuid (post 2020) vanuit perspectief afstemming West-Brabant en Zeeland
- Signaleren van relevante regionale, provinciale, nationale en EU netwerken.

Uitvoering geven aan het bestuursarrangement tussen de provincies Noord-Brabant en Zeeland

Voortkomend uit het investeringsprogramma ZiS 1.0 waarin wordt ingezet op het versterken van de bovenregionale samenwerking wordt tussen de provincies een bestuursarrangement opgesteld waarin de onderwerpen worden afgesproken waarop de regio en de regionale ontwikkelingsmaatschappijen intensief met elkaar op samenwerken door middel van kennisoverdracht (zoals op het gebied van financiering) en gezamenlijke projectopwerking.

Uitvoering prestatieafspraken door Zeeuwse Milieufederatie (ZMf)

We maken afspraken op het gebied van Ruimtelijke ordening en landschap (o.a. uitrol Kustvisie, Provinciale Innovatiehub Zuidwestelijke Delta, Vernieuwerslab, en deelname Regionale Energiestrategie).

Wordt onderdeel van ZB Planbureau. Uitvoering prestatieafspraken door Roosevelt Institute for American Studies

Activiteiten: lezingen voor studenten, publiekslezingen, studentenexcursies aan RIAS door verschillende universiteiten, beursprogramma's, organisatie uitreiking T.Roosevelt American History Award, organisatie internationaal congres (2018 New Diplomatic History,), organisatie publiekssymposium in samenwerking met UCR.

Dockwize: uitvoering van de prestatieafspraken

We maken prestatieafspraken over de uitvoering van overkoepelende activiteiten uit het meerjarenplan "Ambities realiseren!". Hoofddoel is het realiseren en faciliteren van "de plek voor innovatie in Zeeland": waarbij in een periode van 5 jaar er minimaal 500 tot 700 nieuwe arbeidsplaatsen worden gerealiseerd en minimaal 25 innovatieve projecten zullen worden geïnitieerd tussen bedrijven, kennisinstellingen en /of overheden.

Ondersteunen algemene netwerk-, acquisitie en representatieactiviteiten

Om de acquisitiekraacht van Zeeland te versterken onderhouden we nauwe contacten met en organiseren we 1x per jaar een strategisch overleg met:

- North Sea Port,
- Invest in Zeeland,
- Ministerie van Economische Zaken en Klimaat,
- NFIA.

Digitale ontwikkelingen werken door op allerlei terreinen

Stimuleren van de digitale infrastructuur, waaronder verdere uitrol van de connectiviteit zoals breedband

Innovatie -infrastructuur en - fondsen

Eind 2020 zijn er nieuwe innovaties gerealiseerd en is vergroting van de concurrentiekraacht van bedrijven in Zeeland tot stand gekomen.

Acties

Uitvoering geven aan het Investeringsfonds Zeeland BV.

- Uitvoering geven aan het Investeringsfonds Zeeland BV.
  - ZeelandFM verstrekt 25 vouchers aan ondernemers die voldoen aan de criteria ondernemerschap, groeipotentie en innovatie voor de inhuur van een financieel specialist om een adviestraject te starten dat leidt tot een sterk verbeterde financieringsaanvraag voor hun plannen.
  - Via InnoGo! worden minimaal 10(?) leningen verstrekt aan innovatieve starters/MKB-ers én minimaal 10 starters starters/MKB-ers vinden binnen het netwerk van InnoGo! begeleiding en coaching. InnoGo! wordt uitgebreid naar de marktsegmenten robotica, medisch en HTSM.
  - Met het ZPF verstrekken we risicodragend kapitaal, kennis en kunde van de aandeelhouders, het fondsmanagement en hun netwerken, middels aandelenparticipaties en/of achtergestelde leningen aan minimaal 10(?) innovatieve waarde creërende bedrijven in de (door)ontwikkelfase of de groeifase met een substantiële impact op de Zeeuwse economie en werkgelegenheid. De leadflow groeit naar 25 bedrijven??.

Uitvoering geven aan het Investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling 1.0

- Uitvoering geven aan het Investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling 1.0: Versterking innovatie-infrastructuur en –fondsen en 2.0 Programmatische aanpak gericht op innovatie en groei door kick-start, accelerator en scale-up programma's om onder meer de investor readiness van financieringsaanvragen te verbeteren.

Het benutten van nationale en Europese programma's als cofinanciering bij de realisatie van innovatie en economische structuurversterking

- Het benutten van nationale en Europese programma's als cofinanciering bij de realisatie van innovatie en economische structuurversterking.
  - Met de Subsidieregeling MKB innovatiestimulering Topsectoren Zuid-Nederland (MIT Zuid) wordt decentraal uitvoering gegeven aan stimulering van innovatieve haalbaarheids- en R&D samenwerkingsprojecten. Stimulus Programmamanagement treedt op als uitvoeringsorganisatie.
  - Voor 2020 streven we naar toekenning van 10 subsidies voor Zeeuwse haalbaarheidsprojecten en 6 subsidies voor Zeeuwse R&D samenwerkingstrajecten.

Uitvoering geven aan de Europese programma's waarin Zeeland partner is

- Uitvoering geven aan de Europese programma's waarin Zeeland partner is (OP Zuid, POP3, Interreg Vlaanderen-Nederland, Interreg Twee Zeeën, Interreg B en C programma's en benutten van de mogelijkheden hiervan voor Zeeland. Daarnaast voorbereiden voor Zeeland van Toekomstig Cohesiebeleid na 2020, met onze Zeeuwse partners (gemeenten, waterschap, bedrijfsleven en kennisinstellingen, in Zuid-verband, in IPO verband en met Vlaanderen.

Verlenen van subsidie aan voorstellen ter stimulering van innovatie en verbetering van het gebruik van financieringsregelingen

zoals de Zeeuwse Innovatieprijs Emergo, MKB Doorgaan, initiatieven voor het versterken van het Zeeuwse startersklimaat en de Zomerondernemer.

Arbeidsmarkt

Realiseren van een duurzame, gezonde arbeidsmarkt met voldoende goed gekwalificeerde arbeidskrachten om te voldoen aan de vraag van de Zeeuwse werkgevers (door ontwikkelen Aanvalsplan Arbeidsmarkt)

Het Aanvalsplan Arbeidsmarkt zet in op vier sporen:

- a. Iedereen mee doet (niet werkende Zeeuwen, < HBO).
- b. Concrete arbeidsmarkt casuïstiek wordt geagendeerd en opgepakt door het triple helix arbeidsmarkt samenwerkingsverband.
- c. Plaatsen van mensen van buiten Zeeland op Zeeuwse vacatures
- d. Data gedreven aanpak: realiseren van een gezamenlijke, sterke, ondersteunende digitale structuur; Data-gedreven aanpak.

Acties

Ontwikkelen en optimaliseren methodiek en instrumentarium dienstverlening aan onderbenut arbeidspotentieel

Ontwikkelen tool: werving, selectie en plaatsing op basis van competenties

Opzetten van toolbox voor werkgevers

Komen tot een soepele grensoverschrijdende arbeidsmarkt Zeeland – Vlaanderen

Opzetten van een warme ontvangst van arbeidsmigranten (uit binnen- en buitenland) (Expat Center, Zeeland Commissionair)

Ontwikkelen van een gestructureerde aanpak gericht op het binden jongeren aan de Zeeuwse arbeidsmarkt

Aantrekken, scholen en trainen van kandidaten voor Zeeuwse sectoren (Techniekpact, Hospitalitypact, Zorgpact, Onderwijspact)

Inrichten en implementeren arbeidsmarketingorganisatie

Ontwikkelen persona's gericht op de invulling van de vraag van de Zeeuwse arbeidsmarkt

Ontwikkelen ICT en data ten behoeve van concrete activiteiten in kader Aanvalsplan Arbeidsmarkt

Campus Zeeland

Versterken en innoveren van de Zeeuwse economische sectoren door deze te verbinden aan onderwijs- en onderzoek, regionaal, met verbinding nationaal en internationaal.

De doelstelling van Campus Zeeland wordt gerealiseerd langs drie pijlers:

- 1. Gefaseerde realisatie van Bèta Campus Zeeland, met het Joint Research Center, de nieuwe opleidingen en onderzoekstrajecten binnen HZ/UAS en UCR (UCR Engineering & Innovation) en het Samenwerkingsplatform Deltavraagstukken Vlaanderen/Nederland Focus op de speerpunten Water, Energie en Biobased/Food.*
- 2. Versterken van (economische) netwerken, programma's en projecten in Zeeland via de kennis-en innovatienetwerken*
- 3. In stand houden en versterken van het onderwijs en onderzoek in Zeeland van PO - WO*

Acties

Effectueren bouw JRC (opening september 2021)

Ontwikkelen opleiding Engineering en Innovation UCR (start pilot studiejaar: september 2019/2020; start UCR E&I studiejaar 2020/2021)

Ontwikkelen en opzetten grensoverschrijdend, samenwerkingsplatform Vlaanderen-Nederland Deltavraagstukken (start/opening Q4 2019 / Q1 2021)

Opzetten van specifieke netwerken in Zeeuwse economische sectoren, die aansluiten bij de thema's Campus Zeeland

Versterken businessmodel, organiserend vermogen en intersectorale samenwerking tussen de reeds bestaande netwerken (kwaliteitsslag).

Versterken gehele onderwijs- en onderzoekskolom van PO - WO

Zichtbaar Zeeland (uitvoering)

De actuele maatschappelijke opgave is het herpositioneren van het Zeeuwse imago zodat mensen Zeeland meer en eerder gaan overwegen als plek om te leven, te werken en te studeren. Deze focus komt voort uit de krapte op de Zeeuwse arbeidsmarkt. Om alle vacatures vervuld te krijgen moeten er meer mensen van buiten Zeeland aangetrokken worden. Die mensen bereik je voornamelijk digitaal en je kan ze alleen overtuigen om voor Zeeland te kiezen als ze een positief beeld hebben van Zeeland. Dit vraagt om een goede en effectieve digitale aanpak vanuit een goed uitgeruste uitvoeringsorganisatie.

Acties

Opstellen van een (marketing- en promotie)strategie voor het positioneren van Zeeland als regio om te wonen

- Opstellen van een (marketing- en promotie)strategie voor het positioneren van Zeeland als regio om te wonen, werken en studeren. Hierbij wordt een uitwerking gemaakt voor het vinden, begeleiden en te faciliteren van geïnteresseerde nieuwe inwoners, werknemers en studenten en wordt gekeken hoe we Zeeuwse forenzen aan een passende baan in Zeeland kunnen helpen.

Oprichten en inrichten van een organisatie voor regiomarketing op provinciale schaal gericht op het herpositioneren van Zeeland als regio om te wonen, werken en studeren

Digitaal platform

Het verder ontwikkelen en onderhouden van een digitaal platform waarmee de marketingorganisatie ondersteunt wordt. Onderdeel hiervan is een website waar informatie over werken, studeren, wonen en recreëren vindbaar is.

Continueren toeristische marktwerking

Het continueren van de toeristische marktwerking door VVV Zeeland waarbij in ieder geval prestatieafspraken gemaakt worden.

Zeeuwse evenementen op het gebied van cultuur, muziek, sport

Zeeuwse evenementen op het gebied van cultuur, muziek, sport, en de Provinciale relatie-evenementen inzetten als middel om de doelstellingen op het gebied van imagoverbetering en regiomarketing te bereiken. Hiervoor worden subsidies verleend en sponsorovereenkomsten gesloten met organisatoren van evenementen

Trendindicatoren

Trendindicatoren	2015	2016	2017	2018	2019
Beroepsbevolking	195.000	195.000	192.000	197.000	197.000*
Saldo in- en uitgaande pendel	-18.000	-16.900	-16.900*	-16.900*	-16.900*
Hoog opgeleide beroepsbevolking	48.000	48.000	51.000	53.000	53.000*

Trendindicatoren	2015	2016	2017	2018	2019
Spanningsindicator vraag/aanbod arbeidsmarkt	0,92	1,61	2,05	3,21	3,58
Huishoudensinkomen	35.000*	35.000*	35.000*	35.000*	35.000*
Imago wonen & werken (NL) (score 0 tot 10)		5,3			2019 nieuw onderzoek
Imago Recreatie & Toerisme (NL) score idem		6,8			2019 nieuw onderzoek
Imago Recreatie & Toerisme (BE) score idem		6,9			2019 nieuw onderzoek
Imago Recreatie & Toerisme (D) score idem		7,3			2019 nieuw onderzoek

* voor dit jaar is het meest recente cijfer gebruikt dat beschikbaar is.

Doelindicatoren

Doelindicatoren	Stand 2018	Streefwaarde 2020	Eindoel
Imago wonen & werken	5,3	5,5	6,0
Imago recreatie & toerisme (gem. NL, BE, D)	7	7	7
Werkloosheid	3%	3%	3%
Werkgelegenheid	180.000	181.800	185.000
Werkgelegenheid groei in %	1%	0,5%	0,5% per jaar
Bruto Regionaal Product	€ 13.093.000.000	€ 13.488.000.000	1,5% per jaar
Bruto Regionaal Product groei in %	2,3%	1,5%	1,5% per jaar
Innovatie Index	0,47	0,48	0,500
Nieuwe arbeidsplaatsen via Impuls	453	200	200 per jaar
Nieuwe bedrijfsvestigingen via Impuls	7	8	8 per jaar

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	B2020
Lasten	
040101 Arbeidsmarkt	311
040102 Concurrentiepositie food	1.535
040103 Concurrentiepositie Zeeuwse ondernemers	3.047
040104 Campus Zeeland	1
040105 Innovatie-infrastructuur en -fondsen	2.481
040106 Zichtbaar Zeeland uitvoering	2.610
049999 Ambtelijke inzet	4.345
Totaal Lasten	14.329
Baten	
040102 Concurrentiepositie food	20
040103 Concurrentiepositie Zeeuwse ondernemers	138
040105 Innovatie-infrastructuur en -fondsen	150

Totaal Baten	308
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-14.021
Onttrekkingen	
980499 Bestemmingsreserves-Pr.4	-903
Toevoegingen	
980499 Bestemmingsreserves-Pr.4	500
Mutaties reserves	-1.403
Resultaat na bestemming	-15.424